

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗАҢЫ

Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне асыл тұқымды мал шаруашылығы және биоотын айналымы мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

1-бап. Қазақстан Республикасының мына заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

1. «Асыл тұқымды мал шаруашылығы туралы» 1998 жылғы 9 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 1-бапта:

мынадай мазмұндағы 2-1) тармақшамен толықтырылсын:

«2-1) асыл тұқымды жануарлардың республикалық тізілімі – асыл тұқымды жануарлардың саны, тұқымдары, өнімділік бағыттары бойынша деректер жиынтығы;»;

б) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«б) асыл тұқымдық құндылық – асыл тұқымды жануардың селекцияланатын белгілерінің деңгейі және оларды ұрпағына беру мүмкіндігі;»;

7) тармақшадағы «мал», «республикалық» деген сөздер тиісінше «жануар», «Қазақстан Республикасының асыл тұқымды мал шаруашылығы туралы заңнамасында белгіленген тәртіппен республикалық» деген сөздермен ауыстырылсын;

8) тармақшадағы «бекіткен» деген сөз «айқындаған» деген сөзбен ауыстырылсын;

9) тармақша алып тасталсын;

10) тармақшада:

«малдың ұрығын өткізу» деген сөздер «жануарлардың ұрығы мен эмбриондарын өткізу» деген сөздермен ауыстырылсын;

«бағаланған» деген сөз алып тасталсын;

«малдың ұрығын сатып алу» деген сөздер «жануарлардың ұрығын, эмбриондарды сатып алу» деген сөздермен ауыстырылсын;

«қызметті бастағаны» деген сөздер «қызметтің басталғаны (тоқтатылғаны)» деген сөздермен ауыстырылсын;

11-1) тармақша алып тасталсын;

13) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«13) асыл тұқымдық орталық – асыл тұқымды тұқымдық жануарларды күтіп-ұстау жөніндегі қызметтің басталғаны (тоқтатылғаны) туралы уәкілетті органды хабардар еткен, асыл тұқымды тұқымдық жануарлардың ұрығын, эмбриондарды алумен, жинақтаумен, сатып алумен, сақтаумен және өткізумен айналысатын заңды тұлға;»;

16) тармақшадағы «мал», «асыл тұқымды малды», «малдың» деген сөздер тиісінше «жануар», «ауыл шаруашылығы жануарын», «жануардың» деген сөздермен ауыстырылсын;

23-1) тармақшада:

«(бағалау)» деген сөз алып тасталсын;

«басталғаны» деген сөзден кейін «(тоқтатылғаны)» деген сөзбен толықтырылсын;

23-2) тармақшада:

«(бағалау) – тиісті сынып немесе индекс» деген сөздер «– жануарларды тиісті сынып» деген сөздермен ауыстырылсын;

«малдардың асыл тұқымдық құндылық деңгейін айқындау» деген сөздер «бағалау» деген сөзбен ауыстырылсын;

23-3), 23-4) және 24) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«23-3) бірінші санатты етті бағыттағы асыл тұқымды ірі қара мал – тұқым стандартына сәйкес келетін, тегінің кемінде үш буыны бойынша ақпарат бар, әкесі жағынан шығу тегі молекулярлық генетикалық сараптама негізінде расталған және республикалық палатада тіркелген таза тұқымды ірі қара мал;

23-4) геномдық бағалау – уәкілетті орган айқындаған тәртіппен жүзеге асырылатын, жануардың селекцияланатын белгілерінің генетикалық құндылығын олардың геномдық ақпараты негізінде болжамды бағалау;

24) екінші санатты етті бағыттағы асыл тұқымды ірі қара мал – тұқым стандартына сәйкес келетін, тегінің кемінде үш буыны бойынша ақпарат бар және республикалық палатада тіркелген таза тұқымды ірі қара мал;»;

мынадай мазмұндағы 24-1) және 24-2) тармақшалармен толықтырылсын:

«24-1) ен салу – тиісті жануарды дәл сәйкестендіруге мүмкіндік беретін,

нөмір салу (белгі, татуировка жасау, таңба басу, сырға және чип салу), сақиналау арқылы асыл тұқымды жануарды белгілеу;

24-2) жануардың тұқым-тегі – асыл тұқымды жануардың шығу тегі туралы мәліметтер;»;

27) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«27) индекстік бағалау – уәкілетті орган айқындаған тәртіппен жүзеге асырылатын, селекцияланатын белгілері бойынша жануардың асыл тұқымдық құндылығы деңгейін айқындау әдісі;»;

мынадай мазмұндағы 31-1) тармақшамен толықтырылсын:

«31-1) мамандандырылған зертхана – молекулярлық генетикалық сараптаманы жүзеге асыратын аккредиттелген заңды тұлға немесе оның атынан әрекет ететін құрылымдық бөлімшесі, сондай-ақ заңды тұлғаның аккредиттелген құрылымдық бөлімшесі;»;

32) және 33) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«32) молекулярлық генетикалық сараптама – жануардың шығу тегінің анықтығын бағалау және (немесе) генетикалық ауытқуларды анықтау мақсатында жүзеге асырылатын, оның биологиялық материалын зерттеу;

33) селекциялық және асыл тұқымдық жұмыс – жануарлардың асыл тұқымдық сапаларын жетілдіруге бағытталған іс-шаралар кешені;»;

34) тармақшада:

«малдың табындарын жетілдіру және генетикалық әлеуетін» деген сөздер «жануарлардың генетикалық әлеуетін жетілдіру және» деген сөздермен ауыстырылсын;

«пайдаланылатын, асыл тұқымды мал шаруашылығы субъектілеріндегі асыл тұқымды мал туралы және селекциялық процеске тартылған мал» деген сөздер «, сондай-ақ асыл тұқымдық өнімді (материалды) есепке алу үшін пайдаланылатын, асыл тұқымды жануарлар және селекциялық процеске тартылатын жануарлар» деген сөздермен ауыстырылсын;

мынадай мазмұндағы 34-1) және 34-2) тармақшалармен толықтырылсын:

«34-1) селекциялық процеске тартылған ауыл шаруашылығы жануарының карточкасы – шығу тегі, өнімділік және оның өзге де сапалары туралы деректерді қамтитын, уәкілетті орган айқындаған тәртіппен ресімделетін бастапқы шаруашылық ішілік есепке алу нысаны;

34-2) таза қанды жануар – бекітілген кезінен бастап шығару кезінде бір тұқым пайдаланылған жануар;»;

36-1) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«36-1) таза тұқымды жануар – мыналардың:

бір тұқымның таза тұқымды ата-енелерін шағылыстыру;

екі тұқымның біреуі бойынша кемінде 75 пайыз қан құрамы болған жағдайда тұқымдар генотипі бойынша жақын туыс екі малды шағылыстыру;

бір тұқымның қан үлесі кемінде 93,75 пайыз болған кезде туыс емес тұқымдарды будандастыру;

екі және одан көп туыс емес тұқымдардың қатысуымен жаңа тұқым жасау нәтижесінде алынған жануар;»;

мынадай мазмұндағы 37-1) тармақшамен толықтырылсын:

«37-1) таңбалау – асыл тұқымдық материалға және (немесе) оның қаптамасына салынатын мәтіндік және (немесе) графикалық ақпарат;»;

39) тармақшада:

«ауыл шаруашылығы жануарын» деген сөздер «жануарларды» деген сөзбен ауыстырылсын;

«қызметті бастағаны» деген сөздер «қызметтің басталғаны (тоқтатылғаны)» деген сөздермен ауыстырылсын;

41) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«41) тұқым стандарты – республикалық палаталар бекітетін, тиісті тұқымдағы асыл тұқымды жануарларға арналған фенотиптік және өнімділік көрсеткіштерінің ең төмен талаптары;»;

44) тармақшада:

«телу», «жоғары өнімді асыл тұқымды малдың» деген сөздер тиісінше «транспланттау», «асыл тұқымды жануарлардың» деген сөздермен ауыстырылсын;

«және ауыстырып салу» деген сөздер «және транспланттау (ауыстырып салу)» деген сөздермен ауыстырылсын;

«қызметті бастағаны» деген сөздер «қызметтің басталғаны (тоқтатылғаны)» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) 7 және 8-баптар алып тасталсын;

3) 10-баптың 3) тармақшасындағы «, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың» деген сөздер алып тасталсын;

4) 11-баптың 1) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«1) асыл тұқымды мал шаруашылығы саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын әзірлеу;»;

5) 13-бапта:

1) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«1) асыл тұқымды мал шаруашылығы саласындағы мемлекеттік саясатты іске асырады;»;

3-1) тармақшадағы «жергілікті атқарушы органдарды үйлестіруді және оларға» деген сөздер «облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының қызметін үйлестіруді және» деген сөздермен ауыстырылсын;

4) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«4) бонитирлеу жөніндегі нұсқаулықты әзірлейді және бекітеді;»;

мынадай мазмұндағы 4-1), 4-2), 4-3), 4-4), 4-5), 4-6), 4-7) және

4-8) тармақшалармен толықтырылсын:

«4-1) индекстік бағалау жүргізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

4-2) молекулярлық генетикалық сараптама жүргізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

4-3) мамандандырылған зертханаларға қойылатын біліктілік талаптарын әзірлейді және бекітеді;

4-4) асыл тұқымды тұқымдық жануарларға ұрпағының сапасы бойынша бағалау жүргізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

4-5) асыл тұқымды жануарларға өз өнімділігі бойынша бағалау (сынақтар) жүргізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

4-6) геномдық бағалау жүргізу қағидаларын әзірлейді және бекітеді;

4-7) бонитерді (сыныптаушыны), техник-ұрықтандырушыны және эмбриондарды транспланттау (ауыстырып салу) жөніндегі маманды оқыту курстарының үлгілік бағдарламаларын және олардың сағат көлемін әзірлейді және бекітеді;

4-8) бонитердің (сыныптаушының), техник-ұрықтандырушының және эмбриондарды транспланттау (ауыстырып салу) жөніндегі маманның біліктілігін арттыру курстарының үлгілік бағдарламаларын және олардың сағат көлемін әзірлейді және бекітеді;»;

10) тармақшадағы «Қазақстан Республикасының асыл тұқымды мал шаруашылығы жөніндегі Бас мемлекеттік инспекторы және» деген сөздер алып тасталсын;

11) тармақша «нысандарын,» деген сөзден кейін «оның ішінде әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттаманың нысанын,» деген сөздермен толықтырылсын;

13) тармақшадағы «малдың мемлекеттік тіркелімін» деген сөздер «жануарлардың республикалық тізілімін» деген сөздермен ауыстырылсын;

13-1) тармақша «басталғаны» деген сөзден кейін «(тоқтатылғаны)» деген сөзбен толықтырылсын;

13-2) тармақшадағы «қызметті бастағаны туралы уәкілетті органға хабарлама жасаған жеке және заңды тұлғалардың тізілімін» деген сөздер «рұқсаттар мен хабарламалардың мемлекеттік электрондық тізілімін» деген сөздермен ауыстырылсын;

16) тармақша алып тасталсын;

18) және 20) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«18) асыл тұқымды мал шаруашылығы саласындағы әкімшілік деректерді жинауға арналған нысандарды мемлекеттік статистика саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша бекітеді;»;

«20) асыл тұқымды жануарлардың республикалық тізілімін жүргізуді және уәкілетті органның интернет-ресурсында жариялауды жүзеге асырады;»;

25) тармақшадағы «тәртібін» деген сөз «қағидаларын» деген сөзбен ауыстырылсын;

26) тармақшада:

екінші абзац алып тасталсын;

үшінші және алтыншы абзацтардағы «тәртібін» деген сөз «қағидаларын» деген сөзбен ауыстырылсын;

жетінші абзац мынадай редакцияда жазылсын:

«асыл тұқымды жануардың жеке карточкасының, сондай-ақ селекциялық процеске тартылған ауыл шаруашылығы жануары карточкасының нысаны мен оларды толтыру қағидаларын әзірлейді және бекітеді;»;

31-1) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«31-1) асыл тұқымды мал шаруашылығы саласындағы нормативтік құқықтық актілерді әзірлейді және бекітеді;»;

б) 14-баптың 2), 3) және 4) тармақшалары алып тасталсын;

7) 15-бап алып тасталсын;

8) 16-бапта:

1-тармақтағы «уәкілетті органның» деген сөздер «уәкілетті орган ведомствосының және оның аумақтың бөлімшелерінің» деген сөздермен ауыстырылсын;

2-тармақ «Кәсіпкерлік кодексіне» деген сөздерден кейін «және осы Заңға» деген сөздермен толықтырылсын;

мынадай мазмұндағы 2-1-тармақпен толықтырылсын:

«2-1. Бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау:

1) ақпараттық жүйелерден;

2) ашық көздерден, бұқаралық ақпарат құралдарынан алынған деректер мен ақпаратты талдау, салыстыру арқылы жүргізіледі.

Асыл тұқымдық орталықтар мен дистрибьютерлік орталықтар, бюджеттік субсидиялар алған жеке және заңды тұлғалар, республикалық палаталар бармай профилактикалық бақылау субъектілері (объектілері) болып табылады.

Бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылаудың мақсаттары бұзушылықтардың дер кезінде жолын кесу және оларға жол бермеу, бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау нәтижелері бойынша анықталған бұзушылықтарды өз бетінше жою құқығын бақылау субъектілеріне беру және оларға әкімшілік жүктемені азайту болып табылады.

Бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау нәтижелері бойынша бақылау субъектілерінің әрекеттерінде (әрекетсіздігінде) бұзушылықтар анықталған жағдайда, уәкілетті органның ведомствосы немесе оның аумақтық бөлімшелері бақылау субъектісіне бұзушылықтар анықталған

күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірілмейтін мерзімде бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау нәтижелері бойынша анықталған бұзушылықтарды жою туралы ұсыным (бұдан әрі – ұсыным) жібереді. Ұсынымда оны орындау мерзімі көрсетіледі, бұл табыс етілген (алынған) күнінен кейінгі күннен бастап бес жұмыс күнінен кем болмауға тиіс.

Ұсыным бақылау субъектісіне қолын қойғызып, жеке өзіне немесе оны жөнелту және алу фактілерін растайтын өзге де тәсілмен табыс етілуге тиіс.

Төменде санамаланған тәсілдердің бірімен жіберілген ұсыным мынадай жағдайларда:

- 1) қолма-қол – ұсынымға алғаны туралы белгі қойылған күннен бастап;
- 2) поштамен – тапсырысты хатпен пошта жөнелтілімін алғаны туралы хабардар етілген күннен бастап;
- 3) электрондық тәсілмен – сұрау салған кезде хатта көрсетілген бақылау субъектісінің электрондық мекенжайына жөнелтілген күннен бастап табыс етілді (алынды) деп есептеледі.

Ұсыным табыс етілген (алынған) күнінен кейінгі, ұсынымда көрсетілген мерзім ішінде орындалуға тиіс.

Бақылау субъектісі уәкілетті органның ведомствосын немесе оның аумақтық бөлімшелерін бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау нәтижелері бойынша анықталған бұзушылықтарды жойған күннен бастап бір жұмыс күні ішінде ұсынымның орындалғаны туралы жазбаша хабардар етеді.

Бақылау субъектісі ұсынымда көрсетілген бұзушылықтармен келіспеген жағдайда, ұсынымды жіберген уәкілетті орган ведомствосына немесе оның аумақтық бөлімшелеріне ұсыным табыс етілген (алынған) күннен кейінгі күннен бастап бес жұмыс күні ішінде қарсылық жіберуге құқылы.

Ұсынымды белгіленген мерзімде орындамау бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылау жүргізудің жартыжылдық тізіміне енгізу жолымен бақылау субъектісіне (объектісіне) бару арқылы профилактикалық бақылауды тағайындауға алып келеді.

Бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылаудың жиілігі деректер мен ақпараттың келіп түсуіне қарай, бірақ айына бір реттен жиілітпей айқындалады.

Бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау нәтижелері уәкілетті орган ведомствосының немесе оның аумақтық бөлімшесінің бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылауды арнайы тіркеу журналында есепке алуына жатады, ол нөмірленуге, тігілуге және уәкілетті орган ведомствосының немесе оның аумақтық бөлімшесінің мөрімен бекемделуге тиіс.»;

3-тармақта:

1) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«1) асыл тұқымды мал шаруашылығы саласындағы субъектілердегі, бюджеттік субсидиялар алған жеке және заңды тұлғалардағы есепке алу мен есептіліктің жүргізілуіне мемлекеттік бақылауды жүзеге асыруға;»;

5) тармақша алып тасталсын;

мынадай мазмұндағы 7-1) тармақшамен толықтырылсын:

«7-1) бақылау субъектісіне (объектісіне) бармай профилактикалық бақылау нәтижелері бойынша анықталған бұзушылықтарды жою туралы ұсынымдар беруге және олардың орындалуын бақылауға құқылы;»;

8) тармақша алып тасталсын;

9) 16-1-баптың 8) тармақшасындағы «малдың мемлекеттік тіркелімін» деген сөздер «жануарлардың республикалық тізілімін» деген сөздермен ауыстырылсын;

10) 16-2-бапта:

1-тармақтағы «Жеке» деген сөз «Осы бапта аталған жеке» деген сөздермен ауыстырылсын;

4-тармақта:

бірінші бөлікте:

1) тармақшадағы «ұзақ мерзімді (кемінде бес жыл) жалға алу» деген сөздер «жалға алу (кемінде үш жыл)» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) және 3) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«2) бонитирлеу және (немесе) индекстік бағалау жүргізуге;

3) асыл тұқымды тұқымдық жануарларға ұрпақ сапасы бойынша бағалау және (немесе) геномдық бағалау жүргізуге;»;

4) тармақшадағы «болуы міндетті.» деген сөздер «болуға;» деген сөзбен ауыстырылып, мынадай мазмұндағы 5) тармақшамен толықтырылсын:

«5) асыл тұқымды жануарларға өз өнімділігі бойынша бағалау (сынақтар) жүргізуге міндетті.»;

екінші бөлікте:

4) тармақшадағы «өнімділігі жоғары асыл тұқымды тұқымдық малдың» деген сөздер «асыл тұқымды тұқымдық жануарлардың» деген сөздермен ауыстырылсын;

5) тармақшада:

«ұзақ мерзімді (кемінде бес жыл) жалға алу» деген сөздер «жалға алу (кемінде үш жыл)» деген сөздермен ауыстырылсын;

«ауыл шаруашылығы малының тұқымдық малын» деген сөздер «асыл тұқымды тұқымдық жануарларды» деген сөздермен ауыстырылсын;

«тұқымдық малдың ұрығын» деген сөздер «асыл тұқымды тұқымдық жануарлардың ұрығын» деген сөздермен ауыстырылсын;

б) тармақшадағы «паспорттар;» деген сөз «паспорттар қоса беріледі.» деген сөздермен ауыстырылып, 7) тармақша алып тасталсын;

5-тармақта:

бірінші бөліктің 1) тармақшасындағы «ұзақ мерзімді (бес жылдан кем емес) жалға алу» деген сөздер «жалға алу (кемінде үш жыл)» деген сөздермен ауыстырылсын;

екінші бөліктің 4) тармақшасындағы «ұзақ мерзімді (кемінде бес жыл) жалға алу» деген сөздер «жалға алу (кемінде үш жыл)» деген сөздермен ауыстырылсын;

6-тармақта:

2) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«2) «ауыл шаруашылығы және биоресурстар» немесе «ветеринария» бағыты бойынша білімі туралы дипломның;»;

3) тармақшада:

«ауыл шаруашылығы малының» деген сөздер «жануардың» деген сөзбен ауыстырылсын;

«бонитерлер» деген сөз «бонитерлерді (сыныптаушыларды) оқыту» деген сөздермен ауыстырылсын;

7-тармақта:

2) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«2) «ауыл шаруашылығы және биоресурстар», «ветеринария» бағыты бойынша білімі туралы дипломның немесе техник-ұрықтандырушыны оқыту курстарынан өткені туралы құжаттың немесе осы бейін бойынша кемінде алты ай жұмыс өтілін растайтын құжаттың;»;

3) тармақша алып тасталсын;

4) тармақшадағы «ұзақ мерзімді (кемінде бес жыл) жалға алу» деген сөздер «жалға алу (кемінде бір жыл)» деген сөздермен ауыстырылсын;

8-тармақта:

2) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«2) «ауыл шаруашылығы және биоресурстар» немесе «ветеринария» бағыты бойынша білімі туралы дипломның;»;

3) тармақшада:

«ауыл шаруашылығы малының эмбриондарын» деген сөздер «эмбриондарды» деген сөзбен ауыстырылсын;

«курстарынан» деген сөз «жөніндегі маманды оқыту курстарынан» деген сөздермен ауыстырылсын;

4) тармақшадағы «ұзақ мерзімді (кемінде бес жыл) жалға алу» деген сөздер «жалға алу (кемінде бір жыл)» деген сөздермен ауыстырылсын;

9-тармақ алып тасталсын;

11) 16-3-бапта:

тақырыптағы «мемлекеттік» деген сөз алып тасталсын;

бірінші және екінші бөліктер мынадай редакцияда жазылсын:

«Асыл тұқымдық өнім (материал) уәкілетті орган айқындаған тәртіппен селекциялық және асыл тұқымдық жұмыстың ақпараттық базасында және

(немесе) қағаз жеткізгіштерде есепке алынуға жатады.

Асыл тұқымды жануарлардың республикалық тізіліміне уәкілетті орган айқындаған тәртіппен асыл тұқымды жануарлар туралы деректер енгізіледі.»;

төртінші бөліктегі «малдың мемлекеттік тіркеліміне» деген сөздер «жануарлардың республикалық тізіліміне» деген сөздермен ауыстырылсын;

бесінші бөлік мынадай редакцияда жазылсын:

«Жануардың шығу тегін, өнімділік және өзге де сапаларын растау мақсатында жеке және заңды тұлғалар уәкілетті орган бекіткен тәртіппен және нысандар бойынша есепке алуды жүргізеді.»;

12) 16-4-баптың 2-тармағындағы «, асыл тұқымды мал шаруашылығын мемлекеттік қолдаудың бағыттарын, асыл тұқымдық өнімнің (материалдың) әрбір түріне, асыл тұқымды малдың, оның ішінде тектік қоры шектеулі тұқымдардың тектік қорын сақтау және қалпына келтіру жөніндегі іс-шараларға арналған субсидиялардың нормативтерін» деген сөздер «асыл тұқымды мал шаруашылығын мемлекеттік қолдау бағыттарын» деген сөздермен ауыстырылсын;

13) 16-5-бапта:

бірінші абзацтағы «ғылыми-зерттеу ұйымдары» деген сөздер «Қазақстан Республикасының ғылыми ұйымдары» деген сөздермен ауыстырылсын;

2) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«2) бонитерлеу жөніндегі нұсқаулықтарды;»;

4) тармақшадағы «ақпараттық қамтамасыз ету жүйелерін әзірлеуді жүзеге асырады.» деген сөздер «, оның ішінде селекциялық және асыл тұқымдық жұмыста ақпараттық қамтамасыз ету жүйелерін;» деген сөздермен ауыстырылсын;

мынадай мазмұндағы 5), 6), 7), 8) және 9) тармақшалармен толықтырылсын:

«5) индекстік бағалау жүргізу қағидаларын;

6) молекулярлық генетикалық сараптама жүргізу қағидаларын;

7) асыл тұқымды тұқымдық жануарларға ұрпақ сапасы бойынша бағалау жүргізу қағидаларын;

8) асыл тұқымды жануарларға өз өнімділігі бойынша бағалау (сынақтар) жүргізу қағидаларын;

9) геномдық бағалау жүргізу қағидаларын әзірлеуді жүзеге асырады.»;

14) 4-тараудың тақырыбындағы «мен оны бонитерлеу (бағалау)» деген сөздер алып тасталсын;

15) 17-бапта:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Өнімді (материалды) республикалық палата уәкілетті орган айқындаған тәртіппен асыл тұқымдық деп таниды.»;

2-тармақтағы «Уәкілетті орган бекіткен тәртіппен халықаралық нормаларға сәйкес болған кезде,» деген сөздер «Осы Заңның 9-бабы үшінші бөлігінің талаптарына сәйкес келген кезде» деген сөздермен ауыстырылсын;

16) 18, 19 және 20-баптар мынадай редакцияда жазылсын:

«18-бап. Асыл тұқымдық өнімді (материалды) пайдалану және өткізу

1. Егер осы бапта өзгеше көзделмесе, асыл тұқымдық өнімді (материалды) пайдалану және өткізу уәкілетті орган айқындаған тәртіппен жүзеге асырылады.

2. Ұрық мынадай шарттарға бір мезгілде сәйкес келген кезде:

1) ұрпақ сапасы және (немесе) геномдық бағалау бойынша бағаланған асыл тұқымды тұқымдық жануардан алынған;

2) тиісті морфофункционалдық көрсеткіштері болған;

3) генетикалық детерминделген аурулары болмаған;

4) сәйкестендіруге мүмкіндік беретін таңбалауы болған кезде пайдаланылады және өткізіледі.

3. Эмбрион мынадай шарттарға бір мезгілде сәйкес келген кезде:

1) асыл тұқымды жануарлардан алынған;

2) генетикалық детерминделген аурулары болмаған;

3) асыл тұқымдық куәлігі болған;

4) сәйкестендіруге мүмкіндік беретін таңбалауы болған кезде пайдаланылады және өткізіледі.

4. Ені (таңбалауы) жоқ асыл тұқымдық өнімді (материалды) өткізуге жол берілмейді. Асыл тұқымды жануар асыл тұқымдық мақсатқа өткізілген кезде асыл тұқымды жануардың асыл тұқымдық куәлігі де болуға тиіс.

5. Тұқымның өсімін молайту үшін осы Заңның 19 және 20-баптарында көзделген талаптарға сәйкес келетін асыл тұқымды жануарлар ғана пайдаланылады.

6. Асыл тұқымды жануарлар алынған шаруашылықтар туралы деректерді сақтау мақсатында зауытшылар туралы мәліметтер асыл тұқымдық куәліктерде көрсетіледі.

7. Жануарлардың тұқымдық және өнімділік сапаларын жақсарту мақсатында ауыл шаруашылығы тауарын өндіруші:

1) осы баптың 2-тармағының 1) және 2) тармақшаларында белгіленген талаптарға сәйкес келетін жаңадан алынған ұрықты;

2) осы баптың 3-тармағының 1) тармақшасында белгіленген талапқа сәйкес келетін жаңадан алынған эмбрионды пайдалануға құқылы.

Осы тармақтың бірінші бөлігі 1) тармақшасының талабы асыл тұқымды тұқымдық жануарды меншік құқығымен немесе өзге де заңды негізде иеленетін ауыл шаруашылығы тауарын өндірушіге қолданылады.

19-бап. Асыл тұқымды жануарларды бонитирлеу және индекстік бағалау
Егер Қазақстан Республикасының асыл тұқымды мал шаруашылығы саласындағы заңнамасында өзгеше көзделмесе, асыл тұқымды жануарлар бонитирлеуге және (немесе) индекстік бағалауға жатады.

Бонитирлеуден және (немесе) индекстік бағалаудан өтпеген асыл тұқымды жануарларды асыл тұқымдық мақсаттарға өткізуге жол берілмейді.

20-бап. Асыл тұқымдық орталықтарда күтіп-ұсталатын асыл тұқымды тұқымдық жануарларды бағалау

Асыл тұқымдық орталықтарда күтіп-ұсталатын, ұрығы таза тұқымды және асыл тұқымды жануарлар алу үшін пайдаланылатын асыл тұқымды тұқымдық жануарлар:

бонитирлеуге және (немесе) индекстік бағалауға;
ұрпақ сапасы бойынша бағалауға және (немесе) геномдық бағалауға;
асыл тұқымды жануарларды өз өнімділігі бойынша бағалауға (сынақтарға) жатады.»;

17) мынадай мазмұндағы 20-1-баппен толықтырылсын:

«20-1-бап. Молекулярлық генетикалық сараптама

1. Молекулярлық генетикалық сараптама мамандандырылған зертханаларда жүзеге асырылады, олар оның нәтижелерін селекциялық және асыл тұқымдық жұмыстың ақпараттық базасына енгізеді.

Асыл тұқымды мал шаруашылығы саласындағы қызметті жүзеге асыратын жеке немесе заңды тұлғалар молекулярлық генетикалық сараптамаға тапсырыс берушілер болып табылады.

2. Молекулярлық генетикалық сараптаманың теріс қорытындысын алу тапсырыс берушіні молекулярлық генетикалық сараптама жүргізу үшін басқа мамандандырылған зертханаларға қайта жүгіну құқығынан айырмайды.

3. Тапсырыс берушінің:

1) молекулярлық генетикалық сараптама жүргізудің кез келген кезеңінде өтінімді кері қайтарып алуға;

2) молекулярлық генетикалық сараптама жүргізу барысында туындайтын мәселелерді қарауға қатысуға құқығы бар.

4. Тапсырыс беруші:

1) жануардың биологиялық материалдарының үлгілерін іріктеуге және мамандандырылған зертханаға жеткізуге;

2) молекулярлық генетикалық сараптама жүргізу үшін мамандандырылған зертханаға берілетін, жануардың биологиялық материалдары үлгілерінің жиналуын бақылауға;

3) молекулярлық генетикалық сараптама жүргізу үшін іріктелген, жануардың биологиялық материалдарының үлгілерін абайсызда немесе қасақана ауыстыру жағдайларын болғызбауды қамтамасыз етуге;

4) ілеспе құжаттаманы тиісті түрде ресімдеуге және мамандандырылған зертханаға ұсынуға;

5) қаптамалардағы жазбалар мен сәйкестендіргіштердің және ұсынылып отырған барлық ілеспе құжаттардың көрсетілген сәйкестендіргіштері бар нақты жануарларға сәйкес келуіне кепілдік беруге;

б) молекулярлық генетикалық сараптама жүргізу құнын, оның ішінде молекулярлық генетикалық сараптаманың теріс қорытындысын алған жағдайда да төлеуге міндетті.

5. Тапсырыс беруші осы баптың 4-тармағының 1) – 5) тармақшаларында және молекулярлық генетикалық сараптама жүргізуге арналған шартта көзделген міндеттерді орындамаған жағдайда, мамандандырылған зертхананың көрсетілетін қызметтерді ұсынадан толық көлемде не ішінара бас тартуға құқығы бар.

6. Мамандандырылған зертхана:

1) молекулярлық генетикалық сараптама жүргізуге арналған шартта белгіленген мерзімде толық көлемде қызметтерді көрсетуге;

2) молекулярлық генетикалық сараптама жүргізуге арналған шарт бойынша өз міндеттемелерін үшінші тұлғаларға бермеуге;

3) тапсырыс берушіге оның талабы бойынша молекулярлық генетикалық сараптаманың жүргізілу барысы туралы барлық мәліметтерді хабарлауға;

4) егер молекулярлық генетикалық сараптама жүргізуге арналған шартта көзделген міндеттемелерді сапалы және мерзімінде орындау мүмкін болмаса және бұл тапсырыс беруші тарапынан қажетті шаралар қолдануды қажет етсе, тапсырыс берушіні дереу хабарлауға міндетті.

7. Молекулярлық генетикалық сараптамаға тапсырыс беруші мен мамандандырылған зертхананың Қазақстан Республикасының заңнамасында және молекулярлық генетикалық сараптама жүргізуге арналған шартта көзделген өзге де құқықтары мен міндеттері болады.»;

18) 22-бапта:

екінші бөлік алып тасталсын;

үшінші және төртінші бөліктер мынадай редакцияда жазылсын:

«Асыл тұқымды мал шаруашылығы саласындағы субъектілер осы Заңның 16-3-бабының бірінші бөлігіне сәйкес деректерді есепке алуды жүргізеді.

Асыл тұқымдық орталықтар, дистрибьютерлік орталықтар және республикалық палаталар уәкілетті орган айқындаған тәртіппен есептілік ұсынады.»;

19) 23-баптың б) тармақшасындағы «палаталар жатады.» деген сөздер «палаталар;» деген сөзбен ауыстырылып, мынадай мазмұндағы 7) тармақшамен толықтырылсын:

«7) асыл тұқымды мал шаруашылығы саласындағы қызметті жүзеге

асыратын жеке және заңды тұлғалар жатады.»;

20) 26-баптың 1-тармағында:

1) тармақшадағы «асыл тұқымды тұқымдық малдың малдың ұрығын алу, жинақтау, сақтау» деген сөздер «асыл тұқымды тұқымдық жануарлардың ұрығын, эмбриондарды алу, жинақтау, сатып алу, сақтау мен өткізу» деген сөздермен ауыстырылсын;

2), 3) және 4) тармақшалар алып тасталсын;

5) тармақшадағы «ұрық пен» деген сөздер «асыл тұқымды тұқымдық жануарлардың ұрығын және» деген сөздермен ауыстырылсын;

мынадай мазмұндағы екінші бөлікпен толықтырылсын:

«Асыл тұқымды тұқымдық жануарлардың ұрығын, эмбриондарды алуды, жинақтауды, сатып алуды, сақтауды және өткізуді асыл тұқымдық орталықтар осы Заңның талаптарына сәйкес жүзеге асырады.»;

21) 27-бапта:

«бағаланған асыл тұқымды тұқымдық малдың ұрығын алу, сақтау және өткізу,» деген сөздер «асыл тұқымды тұқымдық жануарлардың ұрығын, эмбриондарды сатып алу, сақтау мен өткізу және» деген сөздермен ауыстырылсын;

мынадай мазмұндағы екінші бөлікпен толықтырылсын:

«Асыл тұқымды тұқымдық жануарлардың ұрығын, эмбриондарды сатып алуды, сақтауды және өткізуді дистрибьюторлық орталықтар осы Заңның талаптарына сәйкес жүзеге асырады.»;

22) 28-бапта:

1-тармақтағы «Бағалаушылар (сыныптаушылар) қызметінің негізгі бағыттары малға бонитирлеу (бағалау)» деген сөздер «Бонитерлер (сыныптаушылар) қызметінің негізгі бағыттары бонитирлеу» деген сөздермен ауыстырылсын;

2-тармақтағы «ауыл шаруашылығы жануарларын қолдан ұрықтандыру» деген сөздер «жануарларды қолдан ұрықтандыру жөнінде қызметтер көрсету» деген сөздермен ауыстырылсын;

3-тармақтағы «Эмбриондарды телу», «малдың эмбриондарын алу және телу (ауыстырып салу)» деген сөздер тиісінше «Эмбриондарды транспланттау», «жануарлардың эмбриондарын алу, криоконсервациялау және транспланттау (ауыстырып салу) жөніндегі қызметтерді көрсету» деген сөздермен ауыстырылсын;

мынадай мазмұндағы 4-тармақпен толықтырылсын:

«4. Бонитер (сыныптаушы), техник-ұрықтандырушы және эмбриондарды транспланттау (ауыстырып салу) жөніндегі маман уәкілетті орган айқындаған тәртіпке сәйкес біліктілікті арттыру курстарынан өтеді және біліктілікті арттыру курстарынан өткені туралы сертификат алады.»;

23) 28-2-бапта:

1-тармақтағы «малдарды», «іске асыру» деген сөздер тиісінше «жануарларды», «білдіру» деген сөздермен ауыстырылсын;

5-тармақта:

екінші бөлікте:

«, жылқы шаруашылығы және құс шаруашылығы» деген сөздер «және жылқы шаруашылығы» деген сөздермен ауыстырылсын;

«, жылқылардың және құстардың» деген сөздер «және жылқылардың» деген сөздермен ауыстырылсын;

мынадай мазмұндағы үшінші бөлікпен толықтырылсын:

«Қазақстан Республикасының аумағында құс шаруашылығы республикалық палатасы құстардың барлық түрі мен өнімділік бағыттарына біреу құрылады.»;

үшінші бөліктегі «ауыл шаруашылығы малының» деген сөздер «жануардың» деген сөзбен ауыстырылсын;

6-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«6. Егер ірі қара малдың бір тұқымы бойынша немесе қой мен жылқының өнімділік бағыттары бойынша асыл тұқымды жануарларды өсіруді жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалардың мүдделері ірі қара малдың өнімділік бағыттары бойынша немесе қой мен жылқының өнімділік бағыттары бойынша республикалық палатада білдірілсе, жекелеген республикалық палатаны құру ірі қара малдың өнімділік бағыттары бойынша немесе қой мен жылқының өнімділік бағыттары бойынша жұмыс істеп тұрған республикалық палатаны қайта ұйымдастыру (бөлу, бөліп шығару нысанында) арқылы жүзеге асырылады.

Ірі қара малдың өнімділік бағыттары бойынша немесе қой мен жылқының өнімділік бағыттары бойынша республикалық палатаны қайта ұйымдастыру (бөлу, бөліп шығару нысанында) үшін республикалық палата мүшелерінің жалпы жиналысында шығарылған және республикалық палата мүшелерінің кемінде елу пайыз дауысын алған ірі қара малдың бір тұқымы бойынша немесе қой мен жылқының өнімділік бағыттары бойынша асыл тұқымды малдарды өсіруді жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалардың мүдделерін білдіретін, республикалық палатаның кемінде үш мүшесінің және республикалық палата кеңесінің кемінде бір мүшесінің бірлескен шешімі негіз болып табылады.»;

24) 28-3-бапта:

2-тармақ мынадай мазмұндағы үшінші бөлікпен толықтырылсын:

«Алқалы орган жылына бір реттен сиретпей шақырылады. Алқалы органның кезектен тыс жиналысы республикалық палата мүшелері жалпы санының кемінде үштен екісінің талап етуі бойынша шақырылуы мүмкін.»;

3-тармақта:

«бір жыл» деген сөздер «үш жыл» деген сөздермен ауыстырылсын;

мынадай мазмұндағы екінші, үшінші және төртінші бөліктермен толықтырылсын:

«Республикалық палата кеңесінің құрамы алқалы органның шешімімен қайта сайлануы мүмкін.

Республикалық палата кеңесінің құрамы жыл сайын үштен біріне жаңартылып отырады, республикалық палата кеңесінің төрағасы үш жылда бір рет сайланады.

Республикалық палата кеңесінің құрамын қалыптастыру кезінде тең өңірлік ұсынушылық қамтамасыз етіледі.»;

5-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Республикалық палата кеңесінің құрамына ауыл шаруашылығы бейініндегі Қазақстан Республикасы ғылыми ұйымдарының өкілдері және республикалық палата мүшелері кіреді.»;

6-тармақ мынадай мазмұндағы екінші бөлікпен толықтырылсын:

«Сол бір адам қатарынан республикалық палата кеңесінің төрағасы болып екі реттен артық сайлана алмайды.»;

9-тармақта:

мынадай мазмұндағы 1-1) тармақшамен толықтырылсын:

«1-1) уәкілетті орган айқындаған тәртіппен асыл тұқымдық өнім (материал) мәртебесін беру (тоқтата тұру, күшін жою) арқылы бірінші санатты етті бағыттағы асыл тұқымды ірі қара малды және екінші санатты етті бағыттағы асыл тұқымды ірі қара малды есепке алуды ұйымдастырады;»;

2) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«2) бонитирлеу жөніндегі нұсқаулыққа және (немесе) индекстік бағалау жүргізу қағидаларына және (немесе) асыл тұқымды тұқымдық жануарларға ұрпақ сапасы бойынша бағалау жүргізу қағидаларына және (немесе) геномдық бағалау жүргізу қағидаларына және (немесе) асыл тұқымды жануарларға өз өнімділігі бойынша бағалау (сынақтар) жүргізу қағидаларына сәйкес асыл тұқымды жануарлардың, оның ішінде асыл тұқымды тұқымдық жануарларға асыл тұқымдық құндылығын айқындау жөніндегі іс-шараларды жүзеге асырады;»;

5) тармақша алып тасталсын;

б) тармақшадағы «асыл тұқымды малдар» деген сөздер «қанды және таза тұқымды жануарлар» деген сөздермен ауыстырылсын;

7) және 8) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«7) бонитирлеу, индекстік бағалау, асыл тұқымды тұқымдық жануарларды ұрпақ сапасы бойынша бағалау, геномдық бағалау, асыл тұқымды жануарларды өз өнімділігі бойынша бағалау (сынақтар) деректеріне мониторингті жүзеге асырады, сондай-ақ мүдделі тұлғаларға оның нәтижелері туралы хабарлайды;

8) алқалы органмен келісу бойынша тұқым стандартын бекітеді;»;

мынадай мазмұндағы 8-1) тармақшамен толықтырылсын:

«8-1) асыл тұқымды жануарлардың республикалық тізіліміне енгізу үшін уәкілетті орган бекіткен нысан бойынша асыл тұқымды жануарлар тізілімін жүргізеді және оның деректерін уәкілетті органға ұсынады;»;

10-тармақтың екінші бөлігі алып тасталсын.

2. «Селекциялық жетістіктерді қорғау туралы» 1999 жылғы 13 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына:

2-бапта:

3) тармақшадағы «мал», «республикалық» деген сөздер тиісінше «жануар», «Қазақстан Республикасының асыл тұқымды мал шаруашылығы туралы заңнамасында белгіленген тәртіппен республикалық» деген сөздермен ауыстырылсын;

13) тармақша «адамның» деген сөзден кейін «зияткерлік» деген сөзбен толықтырылсын.

3. «Агроөнеркәсіптік кешенді және ауылдық аумақтарды дамытуды мемлекеттік реттеу туралы» 2005 жылғы 8 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 6-баптың 1-тармағы мынадай мазмұндағы 41-13) және 41-14) тармақшалармен толықтырылсын:

«41-13) қосылған құн салығының қосымша сомасын есепке жатқызу мақсатында шоколад, қантты кондитерлік бұйымдарды, печенье және ұннан жасалған ұзақ сақталатын кондитерлік бұйымдарды өндірушілермен келісім жасасу тәртібін әзірлеу және бекіту;

41-14) облигациялар бойынша купондық сыйақыны субсидиялауды жүзеге асыру;»;

2) 7-баптың 2-тармағында:

мынадай мазмұндағы 1-7) тармақшамен толықтырылсын:

«1-7) қосылған құн салығының қосымша сомасын есепке жатқызу мақсатында шоколад, қантты кондитерлік бұйымдарды, печенье және ұннан жасалған ұзақ сақталатын кондитерлік бұйымдарды өндірушілермен келісім жасасу;»;

12) тармақшадағы «жоғары сыныпты асыл тұқымды малды» деген сөздер «асыл тұқымды жануарларды» деген сөздермен ауыстырылсын;

17-14) тармақша алып тасталсын.

4. «Биоотын өндірісін және айналымын мемлекеттік реттеу туралы» 2010 жылғы 15 қарашадағы Қазақстан Республикасының Заңына:

1) 1-баптың 10) тармақшасы «пайдалануға» деген сөзден кейін «немесе химиялық және онымен байланысты өнеркәсіп салаларының өнімдерін өндіру мақсатында пайдалануға» деген сөздермен толықтырылсын;

2) 3-баптың 1-тармағының екінші бөлігінде:
«реттеуге» деген сөз «реттейді» деген сөзбен ауыстырылсын;
«құқылы» деген сөз алып тасталсын;

3) 9-бапта:

1-тармақтың 1) тармақшасындағы «уәкілетті органға», «есептегіш» деген сөздер тиісінше «уәкілетті органға, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың және астананың жергілікті атқарушы органына», «есепке алатын» деген сөздермен ауыстырылсын;

4-тармақ «өнімдерін өндірушілердің» деген сөздерден кейін «, химиялық және онымен байланысты өнеркәсіп салаларының өнімдерін өндірушілердің» деген сөздермен толықтырылсын;

4) 10-баптың 2-тармағының 9) тармақшасындағы «биотын айналымы саласындағы уәкілетті органға», «есептегіш» деген сөздер тиісінше «биотын өндірісі саласындағы уәкілетті орган айқындаған тәртіппен биотын өндірісі саласындағы уәкілетті органға, облыстың, республикалық маңызы бар қаланың және астананың жергілікті атқарушы органына», «есепке алатын» деген сөздермен ауыстырылсын;

5) 11-бапта:

1-тармақта:

9) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«9) егер осы Заңда өзгеше көзделмесе, тиісті құжаттары болған кезде биотын экспортын қоспағанда, биотын өндіруді және (немесе) мұнай өнімдерін компаундирлеуді және (немесе) химиялық және онымен байланысты өнеркәсіп салаларының өнімдерін өндіруді жүзеге асырмайтын тұлғаларға биотынды өткізуге;»;

10) тармақша «қатысушылары» деген сөзден кейін «мен химиялық және онымен байланысты өнеркәсіп салаларының өнімдерін өндірушілер» деген сөздермен толықтырылсын;

11) тармақшаның қазақ тіліндегі мәтіні өзгермейді, орыс тіліндегі мәтінге түзету енгізілді;

2-тармақ «компаундирлеуді» деген сөзден кейін «және (немесе) химиялық және онымен байланысты өнеркәсіп салаларының өнімдерін өндіруді» деген сөздермен толықтырылсын;

б) 22-баптың 1-тармағындағы «биотын айналымы саласындағы жергілікті атқарушы органы» деген сөздер «жергілікті атқарушы органы, биотын айналымы саласындағы уәкілетті орган» деген сөздермен ауыстырылсын.

2-бап.

1. Осы Заң алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік алпыс күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

2. Осы Заңның 1-бабы 3-тармағы 1) тармақшасының екінші абзацы,

2) тармақшасының екінші және үшінші абзацтары 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап 2023 жылғы 1 қаңтарға дейін қолданылады.

**Қазақстан Республикасының
Президенті**

Дүрме: Құжаттамамен қолданылған ету
білімінің сектор негізіндегі
Мамұ Н. Мамұханбетов.